

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในกลไกทางสังคมที่มีหน้าที่สร้างเสริมสำนึกในศีลธรรม รวมไปถึงอบรมให้คนในสังคมเรียนรู้เข้าใจถึงคุณค่าของการรักษาและโทษของการละเมิดศีล การแก้ปัญหาในปัจจุบันนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจจิตใจของคนในสังคมให้ได้ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากปัญหาของสังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น จากการกระตุ้นโดยสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต วีซีดี ดีวีดี เป็นต้น ซึ่งสื่อเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรม การละเมิดศีลหรือการรักษาศีลเปลี่ยนไป นอกจากนั้นยังมีปัจจัยอีกมากมายหลายอย่างที่ทำให้คนในสังคมมีการละเมิดศีล ดังนั้น เราในฐานะของคนรุ่นปัจจุบันจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ถึงสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และต้องหาสาเหตุของปัญหาในสังคมยุคใหม่ว่าอะไรเป็นสาเหตุทำให้พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันมีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อที่จะเข้าใจถึงปัญหาอย่างแท้จริงและสามารถแก้ไขได้อย่างตรงจุด

ศีล ๕ ถือได้ว่าเป็นกฎระเบียบอยู่คู่กับสังคมพุทธของไทย มาก่อนที่จะมีการร่างกฎหมาย ขึ้นมาบังคับใช้ ซึ่งตัวศีลเองนอกจากจะเป็นพื้นฐานธรรมของปัจเจกบุคคลแล้ว ศีลยังถือได้ว่าเป็น หมวดธรรมที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมอีกด้วย ดังนั้น ศีลจึงครอบคลุม เรื่องการจัดระเบียบชีวิตด้านนอกทั้งหมด เท่าที่จะช่วยทำสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปกิจการ ทั้งหลายของหมู่ชน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และสภาพแวดล้อมที่ควรจัดได้ ให้มีสภาวะที่ เกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของชีวิตด้านใน จึงสอดคล้องกับการที่ชีวิตด้านในที่เจริญงอกงามนั้น จะสะท้อนผลดีงามออกมาแก่ชีวิตด้านนอกคือเหมาะแก่การที่ทุกๆ คนจะพากันปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะจะได้สามารถฝึกจิตและปัญญาให้เจริญ เพื่อจะได้ประสบชีวิตที่มีความสุข แท้จริง พร้อมด้วยจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบานในท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมที่สงบ เรียบร้อยร่มเย็นและร่มเย็นเป็นสุข^๑

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๔๔๘.

นอกจากนี้ ศิล ๕ นี้ยังมีอิทธิพลต่อสังคมมาก เพราะจัดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมด้าน ศีลธรรมของพุทธศาสนิกชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การรักษาศิล ๕ จึงเป็นการกระทำความดี ทำให้ผู้ที่รักษาศีลมีคุณสมบัติ มีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้และส่งเสริมชุมชนต่าง ๆ ให้อยู่ร่วมกัน ด้วยความเป็นระเบียบ^๒ เมื่อวัยรุ่นมีพฤติกรรมอยู่ในศิล ๕ จะทำให้วัยรุ่นไม่ปฏิบัติตนอันเป็นการ ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม การมีศีลได้ชื่อว่าเป็นรากฐานของความคิด การจะส่งเสริมเยาวชนให้ปฏิบัติ ตนตามศิล ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในหลักของศิล ที่สำคัญต้องมีความเชื่อหรือความศรัทธาใน ศิลด้วยเสมอ ดังนั้น การสร้างความสงบสุขให้เกิดแก่คนในชาตินั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาล ต้องเร่งฟื้นฟูสภาพจิตใจ ส่งเสริมให้เกิดการปลูกฝังคุณธรรมให้กับสังคม ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่กำลังจะเติบโตเป็นกำลังที่สำคัญของชาติ ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามศิล ๕ ของเยาวชนไทย ถือเป็นดัชนีบ่งชี้ในด้านคุณธรรมพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนพึงปฏิบัติ เพราะ ในทางจิตวิทยามีผู้ให้ความสำคัญของเยาวชนหรือวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่ควรให้ความสนใจ เป็นวัยที่ ควรจะต้องศึกษา เพื่อทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสาเหตุ วัยรุ่นเป็นวัยที่หัวเลี้ยว หัวต่อจากวัยเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย ดังนั้น วัยรุ่นจึงมักมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว บางคนไม่สามารถแก้ปัญหาให้ตนเองได้ จึงไปมั่วสุม ในอบายมุขต่าง ๆ บุคลิกภาพแปรปรวนจนถึงระดับโรคจิต โรคประสาท และยังต้องรับความรู้หรือ คำแนะนำเรื่องเพศที่ถูกต้อง ก็เกิดปัญหาทางเพศในวัยรุ่นได้ง่าย รวมถึงเป็นวัยที่จะต้องเริ่ม รับผิดชอบตนเอง โดยมีการทดสอบความรู้ความสามารถ ความสนใจ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคม และยังเป็นวัยที่มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมหากไม่รับ การควบคุมให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือได้รับการถ่ายทอดคุณสมบัติจากต้นแบบที่ดีก็จะเป็น เงื่อนไขที่จะเกิดปัญหาในวัยรุ่นได้ในเวลาต่อมา^๓

วัยรุ่นหรือเยาวชนโดยเฉพาะนักเรียนควรจะได้รับ ความสนใจและเอาใจใส่ ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนบางคนเกิดการสับสนในการกระทำของตนว่าถูกหรือผิดกระทำไปตามความคึกคะนอง หรือตามจิตใจ อารมณ์ของตนเอง จึงมีการละเมิดหรือผิดศีลบ้าง จึงทำให้มีพฤติกรรมที่แสดงออก มาแล้วผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกไม่พอใจ รังเกียจ จึงจะต้องมีการนำศิลให้นักเรียน รู้จักการเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติ เพื่อจะทำให้เป็นผู้มีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่ดี

^๒ ธนิต อยู่โพธิ์, **อานิสงส์ศิล ๕ บัญญัติสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๙๘.

^๓ สุชา จันทรเอน, **จิตวิทยาทั่วไป**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๓-๕.

นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องเป็นผู้มีความสามารถในการจัดการความเครียดและยังต้องเรียนรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัย ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient : AQ) หมายถึง ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคและความยากลำบาก หรือความฉลาดในการฝ่าวิกฤต ซึ่งถูกสร้างขึ้นมาจาก ๓ สาขา ได้แก่จิตวิทยาการรู้คิด (Cognitive Psychology) จิตเวชประสาทและภูมิคุ้มกันวิทยา (Psychoneuroimmunology) และ สรีรประสาทวิทยา (Neurophysiology) โดยมีกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติ ๒ ประการ คือ ทฤษฎีที่เป็นวิทยาศาสตร์ และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตความเป็นจริงได้ และถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการประสบความสำเร็จในชีวิต สามารถทำนาย ความสุข ความเข้มแข็ง ความแข็งแรงทางอารมณ์ได้^๔ จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิลปะที่มีผลต่อระดับความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิลปะ ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการรักษาศิลปะ ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเอาไว้ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการรักษาศิลปะ ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ พฤติกรรมการรักษาศิลปะ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรค

^๔ ชีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์, AQ อัดเกินพิภพ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๕๘), หน้า ๒๐-๒๓.

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๐๗ คน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ๓๐๗ คนด้วยสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamané)^๕ และนำมาคำนวณหาอัตราส่วน และคัดเลือกนักเรียนเพื่อใช้เป็นตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจับสลากจากหมายเลขที่ประจำตัวนักเรียนให้ได้ตามจำนวนที่คำนวณได้ คือ ๑๗๔ คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร

๑.๔ สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมการรักษาศีลของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคต่างกัน

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัย

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในกิจกรรมที่สนใจ ในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมการรักษาศีล ที่มีผลต่อระดับความเครียดและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร

ความเครียด หมายถึง อาการของความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับสภาวะการณ์

ความสามารถในการเผชิญอุปสรรค หมายถึง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค คือ รูปแบบปฏิบัติการตอบสนองหรือพฤติกรรมของคนๆนั้นต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากใยประสาทต่างๆที่ถูกสร้างและฝึกฝนขึ้น ปัญหาที่กล่าวถึงนี้อาจจะเป็นปัญหาเล็กน้อย หรืออาจจะเป็นปัญหাপานกลาง หรืออาจจะเป็นปัญหาที่ใหญ่โตมหาศาล มหันตภัยก็เป็นไปได้ รูปแบบการตอบสนองนี้คือรูปแบบการจัดการกับปัญหา

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

^๕ สุวิมล ติรกันันท์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๒ - ๑๗๔.

๑. ทำให้ทราบพฤติกรรมการรักษาศีล ๕ ที่มีผลต่อความเครียดและความสามารถในการ
เผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร

๒. ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการรักษาศีล ๕ ที่มีผลต่อความเครียด
และความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ กรุงเทพมหานคร